

■ DUMITRU
SOLOMON

Două premiere

Pe măsură ce stagiunea teatrală a înaintat către miezul ei, televiziunea și-a intensificat ritmul premierelor, astfel că, de-a lungul în urmă cu două-trei luni alergam cu răsufierea tăiată după un spectacol de teatru TV, acum aleargă ele după noi, ceea ce, în principiu, e bine și pentru televiziune, și pentru teatru, și pentru spectatori. Frecvența odată obținută, rămâne să vedem ce lucruri noi și tulburătoare ne pregătește această instituție care dispune de faimoase tehnici, capacități de creație, criterii și tehnicieni.

AVALANȘA

de Gh. Blăjan

lăta-ne fiind cunoștință, relativ repede, de lucrarea premiată cu premiul întâi la concursul televiziunii pe 1975: *Avalanșa* de Gh. Blăjan și prezentată, în regia lui Petre Sava Băleanu, în cadrul ciclului *Oameni ai zilelor noastre*. Scenariul este mai aproape de reportaj decât de teatrul (sau filmul) de ficțiune, deși, ca reportaj, ar fi avut nevoie de mai multă densitate de fapte, de o portretistică mai vie, în timp ce, altminteri, ar fi cerut o mai mare rigoare narativă, o mai evidentă creștere dramatică a tensiunii, ceva mai multă idee și ceva mai puțină *ilustrare*. Dar, la urma urmei, nu apartenența la un gen sau altul ne interesează într-o astfel de întreprindere spectaculară (televiziunea fiind, prin chiar structura ei, străină formelor și formulelor fixe, tradiționale, instituționalizate și catalogate); ne interesează calitatea (și cantitatea) adevărului uman revelat, calitatea (și cantitatea) emoției produse asupra spectatorilor. Despre ce e vorba în *Avalanșa*? Mai întâi de toate, despre, desigur, o avalanșă. O avalanșă, în cel mai propriu înțeles al cuvântului (deși imaginea ei pe filmul lui Petre Sava Băleanu

e modestă, ca o simplă spulberare de zăpadă), o avalanșă care îi surprinde pe tinerii membri ai brigăzii lui Ionuț Dudaș în încercarea lor temerară, riscantă și în afara tuturor indicațiilor, legilor și regulilor de protecție a muncii, de a ajunge la gura unui tunel (de ce? de ce acum, în plin viscol? — nu aflăm, dar poate că nici nu e nevoie să aflăm). Dacă nu s-ar fi întâmplat totul pe vreme de viscol, probabil că piesa, scenariul sau reportajul n-ar fi avut obiect, căci din această avalanșă de zăpadă decurge și tensiunea acțiunii: amenințați de avalanșă, tinerii sînt salvați de șeful lor de brigadă, Ionuț Dudaș, care taie coarda și rămîne singur să înfrunte dezlănțuirea naturii. Vestea se răspindește peste tot, la toate loturile șantierului, toată lumea e alarmată, Ionuț este căutat. Dar Ionuț mai este căutat și de mama sa, care a venit aici, în creierul munților, să-și vadă fiul, și care are o presimțire funestă, prilej pentru o foarte bună acțiță. Marga Anghelescu, de a trăi cîteva momente de suferință maternă, cu o mască de o mare frumusețe tragică. Dar, pînă la urmă, Ionuț Dudaș este salvat, mama își revede fiul în viață, tovarășii de muncă își reîntînesc șeful, în timp ce, în altă parte a șantierului, o femeie naște, asistată de o soră medicală aflată la prima experiență profesională de acest fel, iar un băiat cu fire de poet se îndrăgostește de aceeași soră medicală. Sînt frînturi de viață, unele povestite cu un condei reportericesc alert, altele, însă, multate într-un sos poetizant, nepotrivit cu duritatea intențională a întâmplărilor relatate. Imaginați-vă o mamă care, vorbind despre fiul ei, în împrejurări tulburi, dramatice, îl descrie cu imagini din „Miorița”, astfel că Ionuț Dudaș apare: „Perișorul lui, pana corbului, mustăcioara lui, spicul griului”, el neavînd nici un fel de mustăcioară și nici o legătură (filosofică, lirică sau de altă natură) cu personajul cutremurătoarei balade. Cu astfel de inserții artificioase, este depozitată povestirea de aerul ei autentic și, în același timp, este inutil stîngherită, în pașnica ei măreție, o capodoperă a spiritului popular.